

ГОМЕЛЬСЬКІ УНІВЕРСИТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ
І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯР ЖАУНАГА УНІВЕРСИТЭТА

№ 18 (578)

Субота, 2 чэрвеня 1984 г.

Газета заснавана ў верасні
1969 года. Выходзіць
раз у тыдзень

Цана 2 кап.

Харчовая праграма — справа кожнага

ПРАЦАВАЛІ ДРУЖНА

У падшэфным саўгасе «Усход» Лоеўскага раёна адпрацаваў другі заезд выкладчыкаў і супрацоўнікаў нашатага ўніверсітэта. У сваіх радах ён налічваў 67 чалавек. Большасць з іх правялі высокую свядомасць і прадэманстравалі ўзоры стараннасці на пасадцы расады памідораў і калусты. За тыдзень на трынаціці гектарах было запраўлена ў глебу 600 тыс. каліў раслін.

Праўда, у першыя дні мелі месца перабоі з дастаўкай на поле пасадкавага матэрыялу. Таму мы сфарміравалі з дзеці чалавек брыгаду, якая забеспечыла бесперабойную дастаўку расады не толькі для нашай брыгады, але і для іншых работнікаў. У гэтым вялікай заслуга дацэнта кафедры палітэканоміі У. С. Дайнекі, загадчыка кафедры англійскай мовы дацэнта І. М. Акулава, загадчыцы бібліятэкі В. М. Касцючэнкавай. Яны вя-

лі таксама строгі ўлік работы, выкананай кожным членам брыгады.

На пасадцы расады вызначылі супрацоўнікі лабараторыі сістэмнага праграмавання М. Б. Шур і адзела навукова-тэхнічнай інфармацыі А. М. Святлоў, асістэнт кафедры АМАЭ Н. В. Жыгаліна, а таксама М. М. Сярэзюк, і У. М. Шыркуў з геалагічнага, Т. Г. Вінічэнка і С. Ф. Захарава з матэматычнага факультэтаў, супрацоўнікі ўніверсітэта Т. А. Хахлова, М. Ф. Ярмаквіч, камісар атрада У. А. Чмык, Т. А. Скрынічэнка, В. Е. Громава і іншыя.

Прадукцыйная праца немагчыма без каларыйнай і смачнай стравы. З першага і да апошняга дня яе дапамагалі рыхтаваць шэф-повару жанчыны атрада. Кулінарныя задаткі праявіла В. І. Андрэйчыкава з фізіяліка.

Ад пасляхова выкананага вы-

творчага задання ў членаў брыгады засталася пачуццё вялікага задавальнення. Больш 250 рублёў, якія нам належыла атрымаць па заканчэнню працы, было аднадушна вырашана пералічыць у Савецкі фонд міру.

В. КАУДЭРКА,
камандыр атрада ГДУ
другога заезда.

УРУЧАНЫ НОВЫЯ ПРАФСАЮЗНЫЯ БІЛЕТЫ

У панядзелак ва ўніверсітэце пачалося ўручэнне прафсаюзных білетаў новага ўзору. Першымі ва ўрачыстай абстаноўцы іх атрымалі рэктар ГДУ акадэмік АН БССР В. В. Бокуць, прафсаюзны стаж якога пачынаўся з 1947 года, загадчык кафедры батанікі і фізіялогіі раслін прафесар Ф. М. Харытановіч, які састаіць у радах прафсаюзнай арганізацыі звыш 60 гадоў, загадчык кафедры вылічальных машын і праграмавання прафесар В. П. Рубанік, член прафсаюза з 1936 года, прарэктар па вучэбнай

работе член-карэспандэнт АН БССР Л. А. Шамятоў, прарэктар па АГР У. А. Шаўчэнка. Новыя білеты былі ўручаны таксама дэканам факультэтаў, загадчыкам кафедр, прафсаюзным актывістам. Іх уручыў старшыня абкома прафсаюза работнікаў асветы, вышэйшай школы і навуцальных устаноў У. Я. Курьілаў.

На прайшоўшым рыдні новыя прафсаюзныя білеты атрымалі выкладчыкі і супрацоўнікі матэматычнага і геалагічнага факультэтаў, члены прафсаюза іншых падраздзяленняў ўніверсітэта.

М. МУРАШКА,
старшыня прафкома ГДУ.

З агульнаўніверсітэцкага партыйнага сходу

МІНУСЫ ПЕРАТВАРЫЦЬ У ПЛЮСЫ

Як наведмалялася ў нашай газеце, 25 мая ў актавай зале адбыўся адкрыты агульнаўніверсітэцкі партыйны сход па пытанню «Аб рабоце партыйнага бюро і дэканата біялагічнага факультэта па ўдасканаленню вучэбна-выхаваўчага працэсу і павышэнню эфектыўнасці навуковых даследаванняў». З дакладам выступіў дэкан біяфака дацэнт С. Ф. Алешка.

Партыйная арганізацыя, дэканат, кафедры, прафсаюзная і камсамольская арганізацыя біялагічнага факультэта ў сваёй дзейнасці кіруюцца рашэннямі XXVI з'езда КПСС, XXIX з'езда КПБ, наступных Пленумаў ЦК КПСС, пастановамі партыі і ўрада, ўказаннямі міністэрстваў вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР і БССР аб ўдасканаленні работы вышэйшай школы. Агульнымі намаганямі за апошнія гады зроблена многае па павышэнню вучэбна-выхаваўчай і навукова-метадычнай работы і павышэнню эфектыўнасці навуковых даследаванняў. Факультэт мае высокі навуковы патэнцыял. На яго кафедрах працуюць 2 доктары і 13 кандыдатаў навук. Колькасць выкладчыкаў з вучэбнымі ступенямі і званнямі пераўзыхае палавіну ўсяго саставу. Гэта дазваляе весці навуцанне і выхаванне студэнтаў на дастаткова высокім ідэйна-палітычным узроўні. Факультэт на працягу апошніх гадоў па выніках паспяховасці будучых біялагаў займае вядучыя ступені. Пераважная большасць дыпломных работ выконваецца па выніках навуковых даследаванняў на высокім тэарэтычным узроўні. лепшыя з тэтых работ рэкамендуюцца ДЭЖ да ўкаранення.

На факультэце пастаянна клапаціцца аб выданні вучэбна-метадычных дапаможнікаў для студэнтаў дзейнай і заочнай формы навучання. Тут паспяхова працуюць семінар і праводзяцца канферэнцыі па метадалагічных праблемах сучаснай біялогіі і хіміі, ўніверсітэцкі маральна-эстэтычнага выхавання. Пры высокай актыўнасці ўдзельнічаў праводзяцца канферэнцыі па выніках навуковай работы прафесарска-выкладчыцкага саставу і студэнтаў. Дзейнасць партбюро, дэканата і грамадскіх арганізацый факультэта накіравана таксама на ўдасканаленне праграм вучэбнай і вытворчай практык. Вялікая ўвага ўдзяляецца ўкараненню новых форм і метадаў правядзення грамадска-палітычнай практыкі студэнтаў. Гэта пытанне неаднаразова абмяркоўвалася на пасяджэннях партбюро, партыйных сходах, на саветах куратараў. За перыяд навучання студэнты факультэта, як правіла, па два-тры разы ўдзельнічаюць у працоўных семестрах СВА.

Ёсць пэўныя поспехі такса-

ма ў канцэнтрацыі і наардынацыі навуковых даследаванняў, ва ўкараненні ў вытворчасць і павышэнні эфектыўнасці іх вынікаў.

Адначасова як у дакладзе, так і ў выступленнях, гаварылася аб істотных недахопах, якія мелі месца ў рабоце партбюро, дэканата і кафедр біяфака. Тут яшчэ параўнаўчы высокі працэнт здавальняючых адзнак. І ніякі жадаемага — выдатных. Назіраюцца выпадкі пропуску студэнтамі лекцыйных, семінарскіх і практычных заняткаў без уважлівых прычын. Куратары і камсамольскія групы не дабіліся актыўнага ўдзелу ў грамадскай рабоце ўсіх студэнтаў. Не на належным узроўні вядзецца выхаваўчы працэс. Партыйнай і камсамольскай арганізацыяй і дэканатом факультэта неабходна больш плённа папрацаваць па карэннаму паліяпшэнню выхаваўчай работы ў свяце патрабаванняў чэрвеньскага (1983 г.) Пленума ЦК КПСС.

Вельмі важна ўзняць на ўзровень свайго навуковага патэнцыялу эфектыўнасць выконваемых даследаванняў. Нічым не апраўдна тое, што дзве з чатырох кафедр не вядуць навуковых распрацовак па распрацоўках. Трэба дабіцца, каб кожны выкладчык з вучэбнай ступенню дамагаўся ўкаранення вынікаў даследаванняў па тэмах дысертацый, асабліва ў сувязі з рашэннем Харчовай праграмы СССР.

Абмеркаванне даклада С. Ф. Алешкі праходзіла ў прыняцковай і дзеловай абстаноўцы. Заслугоўвае ўвагі работа кафедры фізіялогіі чалавеча і жывёлін па прафарынтацыі. Аб гэтым гаварыў яе загадчык дацэнт А. І. Кіея.

Намеснік сакратара парткома па ідэалагічнай рабоце Г. Д. Велгудыў асвятліў стан палітычнай вучобы на біяфаку. У яе арганізацыі і правядзенні ёсць нямаля павучальнага.

Загадчык кафедры дыфураўнэнцы, член парткома У. І. Міроненка ў сваім выступленні ахарактарызаваў узровень пастаюнка на факультэце навуковых даследаванняў і іх знакамчывай эфектыўнасці.

Аб паліяпшэнні работы куратараў на факультэце гаварыў старшыня Савета куратараў ГДУ А. А. Лытка, а камсамольскай арганізацыі — намеснік сакратара камітэта ЛКСМБ ўніверсітэта В. І. Швэлева.

На сходы з вялікай увагай было выслушана выступленне па абмяркоўваемаму пытанню рэктара ўніверсітэта акадэміка АН БССР В. В. Бокуца.

На партыйным сходзе прынята пастаюнка, рэалізацыя якой дазволіць камуністам і ўсяму калектыву біялагічнага факультэта дасягнуць значна вышэйшых вынікаў па ўсіх напрамках свайго дзейнасці.

В. ВАЛОДЗІН.

Інфармацыйна-прапагандысцкая група — студэнтам

ПА ХВАЛЮЮЧЫХ ПЫТАННЯХ

Традыцыйны «Дзень адкрытага пісьма» праведзены ў мінулы аўторак у ДOME палітычнай асветы Гомельскага абкома КПБ. На сустрэчу з інфармацыйна-прапагандысцкай групай гаркома партыі і гарвыканкома сабралася студэнцкая моладзь, выкладчыкі і супрацоўнікі ВНУ горада — ГДУ, ВПЧТУ, політэхнічнага і кааператывага інстытутаў, каб атрымаць адказы на хвалючыя іх пытанні.

У прэзідыуме — першы сакратар гаркомага камітэта КПБ В. А. Санчukoўскі, сакратар гаркома партыі Н. Ф. Іванова, першы намеснік старшын гарвыканкома М. І. Скрынічэнка, іншыя адказныя работнікі, рэктары, прарэктары, сакратары парткомаў ВНУ.

Сустрэчу адкрыў першы сакратар гаркома партыі В. А. Санчukoўскі. Ён расказаў аб сённяшнім дні абласнога цэнтара, перспектывах яго развіцця ў наступнай пяцігодцы, адзначыў, што ў ажыццяўленні грандыёзных планаў будучы прымальна ўдзел і сённяшнія студэнты, будучыя маладыя спецыялісты.

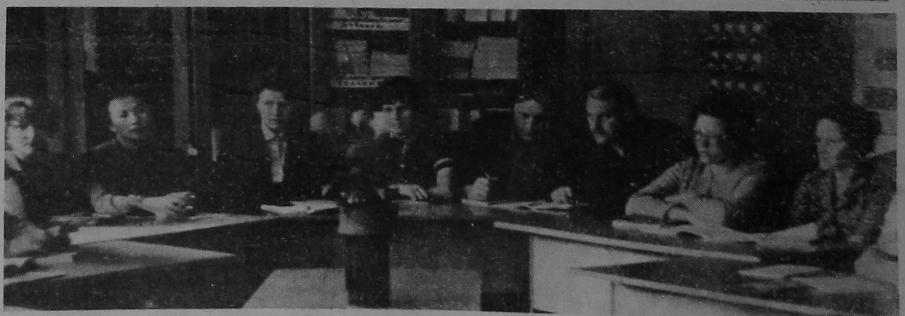
19 тысяч юнакоў і дзяўчат набываюць сёння веды ў чатырох вышэйшых навуцальных установах г. Гомеля, рыхтуючы сябе да свядомай і творчай працы на карысць грамадства. Многія з іх — актыўныя ўдзельнікі навукова-даследчай работы, а таксама патрыятычнага руху моладзі — студэнцкіх будаўнічых атрадаў. Вялікі ўклад студэнцтва горада — ўдзельнікі СВА ў выкананне народнагаспадарчых задач. Ім асвоена звыш 7 мільянаў рублёў капітальных укладанняў.

Шмат пытанняў было задана студэнтамі на сустрэчы. Іх цікавілі перспектывы будаўніцтва Інтэрната для студэнцкіх сем'яў, змена распарадку работы бібліятэка горада, забеспячэнне спартсменаў спартыўнай формай, умовы і лготы студэнтам, якіх прызываюць на службу ў рады Савецкай Арміі, паліяпшэнне харчавання ў сталовых і буфетах навуцальных устаноў. Адказы на гэтыя пытанні ім далі першы намеснік старшын гарвыканкома М. І. Скрынічэнка, намеснік старшын гаркомага выканаўчага камітэта С. Л. Радаіён, намеснік вяснянага камісара г. Гомеля У. А. Шастакoў.

На пытанні аб паліяпшэнні работы гаркомага транспарту, павышэнні якасці прадукцыі прамысловых прадпрыемстваў г. Гомеля, перспектывах развіцця гандлёвай сеткі, наведзены належнага парадку ў месцах культурынага адпачынку гамельчан вычарпальныя адказы далі намеснік старшын гарвыканкома Д. В. Праведны, загадчык адзела гандлю гарвыканкома У. Р. Магавы, нам. начальніка абласнога ўпраўлення ўнутраных спраў П. М. Заркевіч.

Ва ўмовах развіцця супраць нас «псіхалагічнай вайны», крыжовага паходу капіталізму супраць сацыялізму студэнцкая моладзь не можа заставацца ў баку ад агульнай барацьбы за ср. Таму не выпадкова на сустрэчы ім было задана нямаляпытанніў і на міжнародныя тэмы. На іх адказаў лектар-народнік В. В. Крывіч.

Т. ДУБЯК.

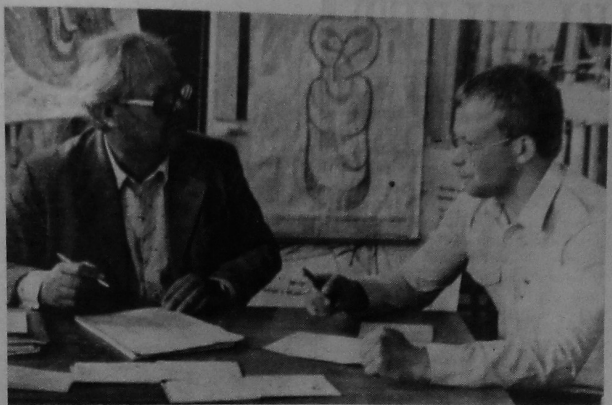
На здымку: слухачы аддзялення савецкіх традыцый і абрадаў народнага-ўніверсітэцкага маральна-эстэтычнага выхавання, студэнты групы Т-45 заочнага факультэта ў час дыску-

сі «Традыцый працоўных калектываў», якую вядла дацэнт кафедры філасофіі Т. П. Гараніна.

Фота А. Пашкевіча.

НА ЗДЫМКУ: на экзамене на апагоні чалавеча, які прымаў дацент кафедры фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны І. Н. Сярогаў, грунтоўныя веды паказваў студэнт факультэта фізічнага выхавання А. Савасцяна.

Фота А. Пашкевіча.

Вучэбнае тэлебачанне сёння і заўтра

ШЫРОКІЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ

Другі навучальны год дзейнічае ва ўніверсітэце вучэбнае тэлебачанне. За гэты час яно стала добрым памочнікам у выкладанні і засваенні дысцыплін вузаўскай праграмы. Завяршыўся першы этап яго станаўлення і цяпер у час тэлевізійнай лекцыі студыя тэлебачання перадае матэрыял (разнастайныя табліцы, графікі, схемы, фотаздымкі, слайды, фрагменты дыяфільмаў) у спецыяльна абсталяваную аўдыторыю, якая аснашчана пультам выкладчыка і тэлевізарамі, перабольшым пад відэаапраглядавы прыставак, і перадавае матэрыял бачачым студэнтам.

Такая сістэма выкарыстоўваецца ў многіх ВНУ. Аднак вучэбнае тэлебачанне адрывае больш вялікі магчымасці, якія трэба выкарыстоўваць у нашым універсітэце.

На другім, бягучым этапе развіцця вучэбнага тэлебачання ГДУ, па сцэнарных выкладчыкаў і пры непасрэдным іх удзеле лачна стварацца свая, агульнаўніверсітэцкая праграма, якая разам з праграмамі цэнтральнага тэлебачання будзе перадавацца ў кабельную сетку, што шырока ахопіць усе карпусы ўніверсітэта. Для стварэння сваёй вучэбнай праграмы ўніверсітэту неабходна пашырыць арсенал тэхнічных сродкаў, якімі выкладчыкі карыстаюцца ў час падрыхтоўкі і правядзення тэлевізійных лекцыяў. Неабходна пабыць тэледыяпраектары для якаснага паказу слайдаў і дыяфільмаў, а таксама тэлеапапрактыры для паказу вучэбных кінафільмаў, якія ёсць у фільмацэнтры ГДУ або ў кінапракце горада. Кафедрам трэба набыць два камплекты апаратуры відэазапісу: стаячыя, каб запісаць вучэбную тэлевізацыю ЦТ або ўніверсітэцкай сістэмы вяснянны, і пераносны, з дапамогай якога выкладчыкі змогуць рабіць відэазапісы непасрэдна з месца падзей (запіс розных вытворчых працэсаў, спартыўных спаборніцтваў і г. д.). На тэлецэнтры ж у наўнясіці павінны быць 2—3 прафесіянальныя відэамагнітафоны, на якіх па сцэнарных выкладчыкаў стане магчымым праводзіць мантаж вучэбных відэафільмаў з відэасюжэтаў, аднятых выкладчыкамі.

Магнітныя стужкі з запісамі відэафільмаў будуць паступаць у відэатэку вучэбнага тэлебачання і ў далейшым поўнаасно або ў выглядзе асобных фрагментаў выкарыстоўвацца на тэлевізійных лекцыях. Акрамя таго, ГДУ зможа арганізаваць абмен магнітнымі запісамі вучэбных перадач з іншымі ВНУ.

У вучэбным тэлецэнтры будзе арганізавана фанатэка. Фанатэка (напрыклад, з запісам работы станка і г. д.) моцна выкарыстоўвацца для гукавога суправаджэння тэлевізійных лекцыяў. Данія праведзення ў розных ВНУ даследаванняў сведчаць, што матэрыял на тэлевізійнай лекцыі ўспрымаецца студэнтамі намогала лепш, калі ён суправаджаецца правільна падабраным музычным фонам. А калі ўлічыць, што ад тэлевізійнай лекцыі студэнт у выкладчыкі стамляецца хутчэй, чым ад звычайнай, то пасля 15—20 мінут лекцыі пажадана рабіць невялікі перапынак, напрыклад, у выглядзе музычнай застаўкі. Акрамя таго, для арганізацыі адпачынку студэнтаў і для настрайвання іх на эфектыўнае ўспрыманне тэлевізійнай лекцыі, у перапынках паміж лекцыямі можна паказваць невялікія музычныя перадачы, у якіх таксама ўказваюцца тэмы будучых лекцыяў, літаратура, даты, прозвішчы выкладчыкаў і г. д. Вучэбны тэлецэнтр ГДУ ўжо пачаў праводзіць такія перадачы.

Такім чынам, выкладчыкі, якія будуць мець у сваім распарадкаванні шырокую тэхнічную базу, змогуць адарэаць і паказаць самы разнастайны матэрыял, ствараць цікавыя і зместоўныя вучэбныя перадачы. Яны будуць уваходзіць ва ўніверсітэцкую праграму, якая з дапамогай перадачы, якія плануецца стварыць асабістымі сіламі лабараторыі вучэбнага тэлебачання, будзе пераносіцца ў вобласць высокіх частот і з гэтым паслацца ў антэны кабелі. Тэлевізійнай кабельнай сеткай будуць шырока ахоплены ўсе карпусы ўніверсітэта, дзякуючы чаму ў многіх аўдыторыях і кабінетах можна ўстанавіць гнёзды для падключэння антэнных кабеляў. Такім чынам, для прагляду вучэбнай перадачы выкладчыкам, супрацоўнікам вучэбнага тэлецэнтры або студэнтам неабходна будзе ўстанавіць у аўдыторыі патрэбную колькасць звычайных тэлевізараў самых розных марак, падключыць іх да антэнага кабелю і ў пэўны час набраць на гэтых тэлевізарах адпаведны канал (тэма лекцыі, час і канал будуць указаны ў загадзя складзеным раскладзе). У некаторых жа аўдыторыях, дзе тэлевізійныя лекцыі будуць чытаць выкладчыкі, самі кіруючыя гэтымі лекцыямі, да спецыяльных раз'ямаў на час перадач будуць далучаны пераносныя пульты кіравання, з дапамогай якіх выкладчыкі самі змогуць дыстанцыйна запусіць тэма або іншыя відэамагнітафоны, тэледыяпраектары або іншыя прылады, на якіх ужо будзе ста-

яць адабраная імі інфармацыя. Выкладчыкі самастойна, без дапамогі вучэбнага тэлецэнтры, змогуць перадаваць розны матэрыял на экраны. Работнікі тэлецэнтры пры гэтым будуць заняты падрыхтоўкай іншай перадачы, і толькі пры неабходнасці прадубліруюць работу выкладчыкаў, якія чытаюць у гэты час тэлевізійную лекцыю.

Універсітэт атрымае гібкую сістэму, якая дазволіць адначасова праглядаць вучэбную перадачу некалькімі патокамі студэнтаў, праектары па вучэбнай рабоце, дэканам факультэтаў, іншым супрацоўнікам ГДУ. Гэта сістэма даць магчымасць студэнтам дзённага і заўчэрага аддзяленняў самастойна ў якасці консультацый праглядаць магнітныя запісы вучэбных перадач на тэму ці іншаму прадмету, а выкладчыкам — праглядзець запісы сваіх лекцыяў для самакантролю або рашэння пытанняў метадычнага плана.

Пры пракладцы кабельных ліній карысна ўлічыць стварэнне зон адпачынку ў калідорах і пае, дзе ў час перапынкаў па ўстаноўленых там відэаапраглядавых прыставак можна паказаць займальныя перадачы, выступленні цікавых людзей ўніверсітэта, павадзяць важныя аб'явы кіраўніцтва, грамадскіх арганізацый ГДУ. У падрыхтоўцы ўнутрывузаўскай праграмы моцна прыняць удзел партыйнага, прафсаюзнага, камсамольскага арганізацый ўніверсітэта, а пры факультэце грамадскіх прафесійна-мэтагэадына адкрыць аддзяленне тэлебачання, на якім студэнты змогуць набыць навыкі дыктара, рэжысёра, спецыяліста па рамонту і эксплуатацыі тэлевізійнай тэхнікі. У перспектыве пажадана стварыць Савет вучэбнага тэлебачання ўніверсітэта, які б вырашаў усе асноўныя арганізацыйныя і тэхнічныя пытанні развіцця вучэбнага тэлебачання ва ўніверсітэце, садзейнічаў выпрацоўцы метады па падрыхтоўцы і правядзенню вучэбных перадач, выпускаў вучэбна-метадычную літаратуру, зацвярджаў унутрыўніверсітэцкую праграму перадач.

Як бачна, у вучэбнага тэлебачання ГДУ шырокія перспектывы. Зразумела, будучы ў гэтай справе пэўныя арганізацыйныя і тэхнічныя цяжкасці. Пераадолець іх і стварыць сістэму вузаўскага вучэбнага тэлебачання на ўзроўні, адпаведнаму сучаснасці, — надзвычайная задача калектыву ўніверсітэта.

З. АНГАРС,
загядчык лабараторыі
вучэбнага тэлебачання ГДУ,
С. ЯЎРАСАВА,
рэжысёр.

ГАЛАСЫ МАЛАДЫХ

У Нежынскім ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўным педагогічным інстытуте імя М. В. Гоголя адбылася двухдзённая Усеаюзна студэнцкая навуковая канферэнцыя «Літаратурнае Палессе». У яе рабоце прынялі ўдзел і студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ Алена Воінава, Ігар Шаладонова, Алена Шамятка і Галіна Суягак. Будучыя фило-

лагі паказалі свае здольнасці даследчыкаў родных літаратур, імяніне авалодаць майстэрствам мастацкага слова. З актуальнымі дакладамі «Арнадзь Куляшоў і ўкраінская літаратура» на канферэнцыі выступіла першакурсніца гістфіла А. Воінава. Яе даследаванне прымяркоўвалася да 70-годдзя з дня нараджэння народнага паэта Беларусі і атрымала высокую

ацэнку. Малады аўтар работы ўзнагароджана падзячным лістом рэктарата і грамадскіх арганізацый Нежынскага дзяржаўнага педагогічнага інстытута, грамадзянства камітэта камсамола ЛКСМУ і савета НСТ «За лепшую навуковую работу». Праведзеная канферэнцыя садзейнічала збліжэнню і ўмацаванню творчых сіл моладзі вышэйшых навуковых устаноў братніх рэспублік.

Кнігі нашых вучоных Выхаванне маральнае школьнікаў

Пад такой назвай у выдавецтве «Прасвеценне» выйшла кніга загадчыка кафедры педагогікі і псіхалогіі ГДУ, члена-карэспандэнта АПН СССР І. Ф. Харламава. Яна з'яўляецца навукова-метадычным дапаможнікам для класнага кіраўніка і разам з тым вельмі карысна для студэнтаў педагогічных спецыяльнасцей у асэнсаванні праблем маральнага выхавання. Глыбока змястоўнасць дапаможніка, навуковасць і даступнасць выкладаемага матэрыялу, усеабавае асвятленне задач, функцый і метадычных асноў работы класнага кіраўніка па маральнаму выхаванню вучняў надаюць яму асаблівую каштоўнасць на этапе рэалізацыі рэформы агульнаадукацыйнай і прафесіянальнай школы.

Кніга складаецца з шасці раздзелаў. У кожным з іх у строгай лагічнай паслядоўнасці раскрыта сістэма арганізацыі маральнага выхавання школьнікаў як звычайнага працэсу. Перш за ўсё звернута ўвага на тое, выключна важнае значэнне, якое займае маральнае выхаванне ў сістэме камуністычнага фарміравання асобы.

І. Ф. Харламаву ўдалося паказаць тут вялікую ролю, якую адыгрывае класны кіраўнік у фарміраванні маральнасці школьнікаў. Практычна ўся яго дзейнасць, піша аўтар, — пабуджэнне вучняў да вучобы і стварэнне выхаваўчага калектыву, арганізацыя разнастайнай палітыка-масавай і грамадска-карыснай работы — у аснове сваёй накіравана і падпарадкавана выхаванню, фарміраванню ў школьнікаў ідэяна-палітычных поглядаў і перакананняў, адказных адносін да выканання сваіх абавязкаў і маральнага доўгу.

Спецыфічныя асаблівасці дзейнасці класнага кіраўніка па маральнаму выхаванню вучняў І. Ф. Харламаў раскрывае зыходзячы з магчымасцей класнага кіраўніка ў сістэме пазарочных выхаваўчых мерапрыемстваў. Гэта даволі разнастайная і складаная работа. Яна патрабуе добрай псіхалага-педагагічнай падрыхтоўкі і глыбокага ведання сутнасці зместу, а таксама тэарэтычных і метадычных асноў маральнага выхавання, аб чым грунтоўна ідзе размова ў дапаможніку.

Спецыяльны раздзел кнігі прысвечаны раскрыццю сутнасці і зместу маральнага выхавання ў школе. На аснове сучасных уяўленняў аб напрамках і мэтах выхавання І. Ф. Харламаў дае даволі ёмістае і глыбокае вызначэнне сутнасці маральнага выхавання. На яго думку, пры

правядзенні разнастайных выхаваўчых мерапрыемстваў трэба дамагацца не толькі таго, каб яны аказалі пэўнае педагагічнае ўздзеянне на вучняў, але і садзейнічалі фарміраванню станаўчых адносін да гэтых уздзеянняў і пабуджэнню ў вучняў актыўнага імкнення да асабістага развіцця і фарміравання ў сабе высокамаральных рыс і якасцей савецкага чалавеча. Структура і змест маральнага выхавання, па меркаванню прафесара І. Ф. Харламава, уключае ў сябе па крайняй меры тры аспекты: сацыяльна-этычныя патрабаванні, якія прад'яўляюцца да асобы ў сістэме камуністычнай маралі; сукупнасць псіхалагічных уласцівасцей, якасцей асобы і рыс характару, якія з'яўляюцца носьбітамі маральнасці; магчымасці і асаблівасці развіцця вучняў розных узростаў і груп. Усе гэтыя аспекты дэталёва раскрываюцца ў кнізе і вызначаюць метадычныя падыходы класнага кіраўніка да фарміравання маральнасці школьнікаў.

У саветскай педагогіцы, тэорыі камуністычнага выхавання набыло глыбокае абгрунтаванне палажэнне, што важнейшая задача школы, у тым ліку і класнага кіраўніка, заключаецца ў фарміраванні ў сваіх выхаванцаў адзінства слова і паводін, маральнай свядомасці і алпаведных навывкаў і звычак. На гэта палажэнне пастаянна ўказваецца ў пастаянных партыі і ўрада, у выступленнях партыйных і дзяржаўных дзеячоў краіны. У прыватнасці, на гэта ўказвалася і ў прамовах таварыша К. У. Чарненкі на красавіцкім (1984 г.) пленуме ЦК КПСС: «Трэба каб у школе не толькі гаварылі на тэмы камуністычнай маралі, а вучылі рабыт будаваць у адпаведнасці з ёй свае паводзіны».

Імяна з гэтага пункту гледжання І. Ф. Харламаў раскрывае ў сваёй кнізе метадычныя аспекты работы класнага кіраўніка па маральнаму выхаванню школьнікаў. Чытач знайдзе ў кнізе спецыяльныя раздзелы, прысвечаныя пазнавальнай дзейнасці вучняў па авалоданню нормамі і правіламі камуністычнай маралі, арганізацыі практычнай дзейнасці вучняў і стымуляванню іх актыўнасці ў працэсе маральнага выхавання.

У прапагандаванай кнізе прыкладная тэматыка гутарак на маральныя тэмы.

Кніга прафесара І. Ф. Харламава з'яўляецца новым істотным укладам у саветскую педагагічную навуку.

Ф. КАДОЛ,
дацент кафедры педагогікі і псіхалогіі.

ПРАВА НА СТУДЭНЦКІ БІЛЕТ

Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР зацвердзіла правілы прыёму ў вышэйшыя навучальныя ўстановы на 1984 год. Унесеныя ў іх дапаўненні як паведамлілі карэспандэнту ТАСС у Міністэрстве вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР, адлюстроўваюць задачы, якія вынікаюць з асноўных напрамкаў рэформы агульнаадукацыйнай професійнай школы.

Новыя правілы будуць садзейнічаць палепшэнню адбору моладзі, якая паступае ў ВНУ, што рыхтуюць выкладчыкаў і майстроў вытворчага навучання. Правам першачарговага залічэння ў педагагічныя інстытуты і на педагагічныя аддзяленні або факультэты ўніверсітэтаў цяпер будуць карыстацца асобы, накіраваныя ў гэтыя ВНУ на рэкамендацыі педсаветаў школ, сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў і прафтэхвучылішчаў, органаў народнай асветы, працоўных калектываў і камітэтаў камсамола.

Факультэты ВНУ, якія рыхтуюць выкладчыкаў для прафтэхвучылішчаў, як правіла, будуць прымаць выпускнікоў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў і професійна-тэхнічных вучылішчаў, а таксама рабочую і сельскую моладзь, звольненых

у запас ваеннаслужачых, якія маюць вытворчую спецыяльнасць і схільнасць да педагагічнай работы.

Уведзена льгота для настаўнікаў, выхавальцаў і майстроў вытворчага навучання, якія маюць сярэдняю педагагічную адукацыю і стаж педагагічнай работы не менш аднаго года. Па накіраванню органаў народнай і прафесійна-тэхнічнай асветы яны будуць прымацца на вучобу без адрыву ад вытворчасці ў ВНУ, якія вядуць падрыхтоўку педагогаў і майстроў вытворчага навучання, не па выніках экзаменаў, а на аснове гутаркі.

У адпаведнасці з новымі правіламі адмяняецца палажэнне аб уліку сярэдняга бала дакумента аб сярэдняй адукацыі пры залічэнні ў ВНУ. З гэтага часу конкурс будзе праводзіцца з улікам адзнак, атрыманых абітурыентамі на ўступных экзаменах.

Як і ў папярэднія гады, асобы, ўзнагароджаныя пасля заканчэння сярэдняй школы залатым або сярэбраным медалём, а таксама выпускнікі сярэдніх професійна-тэхнічных і спецыяльных навучальных устаноў, якія маюць дыплом з адзнакай, будуць здаваць толькі адзін экзамен, вызначаны ВНУ. Пры здачы

яго з адзнакай «пяць» абітурыент вызваляецца ад далейшай здачы ўступных экзаменаў, а пры атрыманні адзнакі «чатыры» або «тры» здае экзамены па ўсіх дысцыплінах.

На вострадафіцыйны спецыяльнасці для металургічнай, горна- і нафтаздабываючай прамысловасці, будаўніцтва, транспарту, сельскай гаспадаркі і іншых вядучых галін медалісты і выдатнікі паступаюць без экзаменаў.

Асобы, якія маюць у дакуменце аб сярэдняй адукацыі толькі добрыя і выдатныя адзнакі, трымаюць два экзамены. Абітурыент, які набраў не менш дзевяці балаў, залічваецца ў лік студэнтаў. Гэта ж катэгорыя асоб, якія паступаюць на вострадафіцыйны спецыяльнасці, будзе вызваляцца ад далейшых экзаменаў, калі пасля здачы двух прадметаў набярэ не менш васьмі балаў.

Новыя правілы нацэльваюць прыёмныя камісіі ўлічваць професійную падрыхтоўку моладзі, якая заканчвае спецыяльныя і професійна-тэхнічныя навучальныя ўстановы. Іх выпускнікам, якія атрымалі дыплом з адзнакай або прапрацавалі на спецыяльнасці ўстаноўлены тэрмін, прадстаўлена права пазаконкурснага паступлення ў ВНУ на адпаведны спецыяльнасці.

БЛІЗКІЯ СЭРЦУ МЯСЦЫНЫ.

Фота С. Ковалю.

Спорт

ЧЭМПІЁНКІ!

Жаночая каманда ўніверсітэта па ручному мячу ў апошнія гады радуе сваіх бальшшчыкаў стабільнымі выступленнямі. Новага поспеху яна дасягнула ў розгрышы першынства Беларускага СДСТ «Буревіскі», які праходзіць з 24 па 30 мая ў гарадскім спорткомплексе Гомеля. У фінальных гульнях званне чэмпіёнак аспрэчалі гандбалісткі Брэсцкіх педагагічнай і інжынерна-будаўнічага, Віцебскага тэхналагічнага, Беларускага тэхналагічнага і тэхналагічнага інстытутаў і ГДУ. Нашы студэнткі прадэманстравалі высокі клас і ўсіх саперніц перамаглі з яўнай перавагай. Так, у другога прызёра — гандбалістак Брэсц-

кага педінстытута — яны выйгралі з лікам 33:22, у трэцяга — каманды ВПІ — 28:7. Як кажуць, «на галаву вышэй» каманда ГДУ была і за астатніх сваіх саперніц. Яна стала чэмпіёнкай студэнцкага таварыства рэспублікі. Назаву прызёраў чэмпіёнак. Гэта І. Навіцкая, Т. Карнарук, А. Варакса, Т. Клязювіч з факультэта фізвыхавання, Л. Данькова, Т. Шаўло, Н. Старавіца, А. Хартановіч, А. Дзігілева з эканомфака і Л. Дзідзенка з біяфака. Яны, а таксама Т. Альховская з факультэта фізвыхавання ўключаны кандыдатамі ў зборную студэнцкую каманду рэспублікі для ўдзелу ва Усесаюзных летніх спартыўных гульнях. Дарэчы, зальныя і фінальныя спаборніцтвы жаночых каманд па ручному мячу прадстаяць гульні ў адбудуцца ў Гомелі.

В. КРУКОЎСКИ,
старшы выкладчык, трэнер каманды.

Радасць перамогі. Жаночая каманда ГДУ па ручному мячу са сваім трэнерам В. Крукоўскім.

Фота А. Пашкевіча.

ГОСЦІ — УКРАЇНСКІЯ АРТЫСТЫ

У г. Гомелі праходзяць гастролі Данецкага ордэна «Знак Пашаны» абласнога рускага драматычнага тэатра. У яго рэпертуары — спектаклі, пастаўленыя на творах класікаў замежнай літаратуры, сучасных аўтараў.

Учора 150 студэнтаў і супрацоўнікаў нашага ўніверсітэта ўбачылі на сцэне абдраматэатра трагедыю «Кароль Лір» па п'есе У. Шэкспіра. На пра-

цягу чэрвеня члены ўніверсітэцкага калектыву змогуць пазнаёміцца з творчасцю ўкраінскіх артыстаў па камедыі А. Крыма «Фіктыўны шлюб», а таксама па спектаклях «Любоў і галубы», «Дама-невідзімка», «Любоў у Стара-Кароткіна».

Блеты можна купіць у праф. коме студэнтаў.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

ДА ўВАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

Сярод студэнтаў у чэрвені рэкамендуецца прасвецці палітычныя інфармацыі і гутаркі на тэмы:

I. ПЫТАННІ ПАЛІТЫЧНАГА ЖЫЦЦЯ

1. Азнамянем подзвіг герояў высокімі дасягненнямі ў працы, вучобе, творчасці! (Аб патрыятычным імкненні працаўнікоў горада і вёскі пасляхова завяршыць заданні першага паўгоддзя, достойна сустраць 40-годдзе вызвалення Савецкай Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў).

Матэрыял публікуе газета «Звязда».

2. Савецкая моладзь — актыўны будаўнік камунізму (Да Дня савецкай моладзі — 24 чэрвеня).

Матэрыял публікуе ўсе газеты.

3. Сімвалы нашай дзяржаўнасці: Герб Краіны Саветаў.

Матэрыял апублікаван у часопісе «Агітатор», № 10 за 1984 г.

II. ПЫТАННІ ЭКАНАМІЧНАГА ЖЫЦЦЯ

4. Берагчы метал — «хлеб»

індустрыі (Аб актыўным удзеле рабочых і спецыялістаў прадпрыемстваў у пошуку шляхоў скарачэння расходаў металу, ліквідацыі яго страт на вытворчасці).

У аснову палітінфармацыі і гутарак пакласці парады і рэкамендацыі, выказаныя Генеральным сакратаром ЦК КПСС, Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР таварышам К. У. Чарненкам на сустрачцы з рабочымі маскоўскага металургічнага заводу «Серп і молат» (гл. «Правду» за 30 красавіка г. г.).

III. ПЫТАННІ КУЛЬТУРЫ І КАМУНІСТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ

5. Свет тваіх захапленняў (Аб няўхільным росце культурных інтарэсаў і запатрабаваньняў савецкага чалавека).

Матэрыял публікуе газета «Чырвоная змена».

6. Выхаванню дзяцей — усеагульныя клопаты (У гутарцы расказаць аб удзеле

працоўнага калектыву ў падрыхтоўцы падрастаючага пакалення да жыцця, да працы).

Матэрыял публікуе газета «Знамя юности».

IV. ПЫТАННІ МІЖНАРОДНАГА ЖЫЦЦЯ І ПАЛІТЫЧНАГА ВЫКРЫЦЦЯ ІМПЕРЫЯЛІЗМУ

7. Ліквідаваць пагрозу імперыялізму космасу (Аб імкненні Савецкага Саюза не дапусціць ажыццяўлення злавесных планаў амерыканскага імперыялізму перанесці гонку ўзбраенняў у космас, ператварыць яго ў плацдарм агрэсіі, вайны).

У аснову палітінфармацыі і гутарак пакласці ацэнкі і вывады, змешчаныя ў адказе К. У. Чарненкі на зварот амерыканскіх вучоных («Правда», 20 мая г. г.). Гл. таксама артыкулы ў часопісе «Міжнародная жизнь», № 5 за 1984 г., газэце «Труд» (23 мая г. г.).

8. Капіталізм без прыкрыс: украдзенае дзяцінства (Аб становішчы дзяцей працоўных у капіталістычных краінах).

Матэрыял апублікаван у часопісе «Політінформатор і агітатор», № 8 за 1984 г.

На стадыёне ўніверсітэта адбыліся спорыўніты санітарных дружын і саннастоў ГДУ. У іх прынялі ўдзел шэсць санітарных дружын і чатыры саннасты.

Лепшыя веды па аказанню першай медыцынскай дапамогі паказалі сандружына матэматычнага факультэта і саннаст АГЧ. Яны занялі першае месца і атрымалі права ўдзельнічаць у раённых спаборніцтвах. На іх сандружына ўніверсітэта на ўсіх этапах спаборніцтва таксама прадэманстравала добрыя веды

па медыцынскай падрыхтоўцы. Яна ўзнагароджана Ганаровай граматай.

Санітарны пост уважліва ў пяцёрку лепшых саннастоў Цэнтральнага раёна г. Гомеля.

I. СЯРОГАЎ,

старшыня камітэта таварыства Чырвонага Крыжа ГДУ.

На здымку: саннаст АГЧ рыхтуецца да спаборніцтваў.

Фота А. Пашкевіча.

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, рэктарата, камітэта ЛКСМБ і профкомов Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта (на беларускамоўным мове), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага камітэта БССР па сярэдняй выдывацтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк аркуш. Тыраж 2000 экз. Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-16-52.